

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شایستگی

تکثیر ماهیان زنده زای آکواریومی

گروه شغلی

امور شبیلات و آبزی پروری

کد ملی آموزش شایستگی

۶	۲	۲	۱	۲	۰	۶	۵	۰	۲	۶	۰	۰	۳	۱
ISCO-۰۸	سطح مهارت	شناسه گروه	شناسه شغل	شناسه شغل	شناسه شایستگی	نسخه								

۱-۰۰-۱۲۳۴

تاریخ تدوین استاندارد: ۹۲/۷/۱

نظرارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی
کد ملی شناسایی آموزش شایستگی : ۱-۰۶-۰۰۶-۶۳-۶۲۲۱

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته امور دامی و آبزیان :
ارزنگ بهادری
سید محسن جلالی
محمد نژاد گشتی
عبدالله محمدی سنگ چشم

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش شایستگی :
- اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان گلستان

فرآیند اصلاح و بازنگری :

-
-

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی
تهران - خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالي ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور ، پلاک ۹۷

تلفن ۹ - ۰۰۹۹۶۵۶۵

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونیکی : Barnamehdarci @ yahoo.com

تهیه کنندگان استاندارد آموزش شغل شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	سید علی حمزه پور	فوق لیسانس	تکثیر و پرورش آبزیان	مربي فني و حرفة اي	۷ سال	تلفن ثابت : ۰۹۳۷۶۸۵۶۵۲۳ تلفن همراه : ۰۹۲۴۰۶۷۲ ایمیل: hamzehpour_ali: آدرس : استان گلستان
۲	بهزاد رسولی	فوق لیسانس	شیلات	پرورش دهنده ماهیان زینتی	۲۲ سال	تلفن ثابت : ۰۹۱۱۱۷۷۱۷۶۰ تلفن همراه : km.rasouli@gma: ایمیل: km.rasouli@gma: آدرس : استان گلستان
۳	محمد رضا وکیلی	فوق دیپلم	بانکداری	پرورش دهنده ماهیان زینتی	۳۰ سال	تلفن ثابت : ۰۹۱۱۱۷۷۱۷۶۰ تلفن همراه : ایمیل : آدرس : استان گلستان
۴	ابراهيم مسعودي	فوق لیسانس	تکثیر و پرورش آبزیان	مربي فني و حرفة اي	۱۷ سال	تلفن ثابت : ۰۹۱۱۱۷۸۸۰۹ تلفن همراه : emfisherman۱۳۵: ایمیل: emfisherman۱۳۵: آدرس : استان گلستان
۵						تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۶						تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :
۷						تلفن ثابت : تلفن همراه : ایمیل : آدرس :

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

کارورزی:

کارورزی صرفا در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با مأکت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود.(مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد.)

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفاء خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مربيان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربيان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی . که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظاتی است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شایستگی^۱ :

تکثیر ماهیان زنده زای آکواریومی

شرح استاندارد آموزش شایستگی :

تکثیر ماهیان زنده زای آکواریومی شایستگی ای است از حوزه آبزی پروری که کارهایی از قبیل: ساخت و تعمیر آکواریوم، اجرای چیدمان آکواریوم و تجهیزات، آماده سازی آب، استفاده از انواع روش های تکثیر، جداسازی ماهیان نر و ماده، غذادهی ماهیان، آماده سازی برای حمل، پیشگیری و مقابله با بیماری را شامل می شود.

ویژگی های کارآموز ورودی :

حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی

حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامت کامل روانی و حداقل یک دست و دو پای سالم

مهارت های پیش نیاز : ندارد

طول دوره آموزش :

طول دوره آموزش	ساعت	۹۰ :
- زمان آموزش نظری	ساعت	۲۰ :
- زمان آموزش عملی	ساعت	۷۰ :
- زمان کارورزی	ساعت	:
- زمان پروژه	ساعت	:

بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)

- کتبی : % ۲۵

- عملی : % ۶۵

- اخلاق حرفه ای : % ۱۰

صلاحیت های حرفه ای مریبان :

فوق دیپلم شیلات یا علوم دامی با ۱ سال سابقه فعالیت مرتبط یا دیپلم با حداقل ۴ سال کار مرتبط

* **تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :**

تکثیر ماهیان زنده زای آکواریومی به تکثیر انواع کپور ماهیان دندان دار زنده زای آکواریومی می‌پردازد و ساخت و تعمیر اکواریوم، چیدمان آکواریوم، آماده سازی آب و استفاده از روش‌های تکثیر را شامل می‌شود.

* **اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :**

Propagation of viviparous Cyprinodontiformes

* **مهمنترین استانداردها و رشته‌های مرتبط با این استاندارد:**

پرورش دهنده ماهیان آکواریومی

* **جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب‌شناسی و سطح سختی کار:**

طبق سند و مرجع	☒ الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب
طبق سند و مرجع	☐ ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت
طبق سند و مرجع	☐ ج : جزو مشاغل سخت و زیان‌آور
	☐ د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شغل / شایستگی^۱

- شایستگی ها / کارها^۲

ردیف	عنوان
۱	ساخت و تعمیر آکواریوم
۲	اجرای چیدمان آکواریوم ، تجهیزات و وسایل
۳	آماده سازی آب
۴	استفاده از انواع روش های تکثیر ماهیان زنده زای آکواریومی
۵	جداسازی نر و ماده ماهیان زنده زای آکواریومی
۶	غذادهی بچه ماهیان و ماهیان
۷	آماده سازی برای حمل و نقل و اجرای آن
۸	پیشگیری از بیماری و مقابله با آن
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	
۱۳	
۱۴	
۱۵	

^۱. Occupational / Competency Standard
^۲. Competency / task

				عنوان :
				ساخت و تعمیر آکواریوم
				دانش :
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی				دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط
ماژیک، تخته واپت برد، ویدئو پرژکتور، کامپیوتر، شیشه با ابعاد و ضخامت مناسب، الماس، کاغذ سمباده، چسب آکواریوم، چسب پهن، دستکش رزینی، جعبه کمکهای اولیه، پمپ چسب				دانش : - چسب مناسب برای آکواریوم سازی - ضخامت شیشه مناسب برای ساخت آکواریوم - روش اتصال شیشه‌ها به هم
				مهارت : - قرار دادن چسب آکواریوم در پمپ چسب و در اوردن آن - سرهم بندی کردن و اتصال شیشه‌ها به وسیله چسب - باز کردن چسب آکواریوم
				نگرش : - به حد اقل رساندن دور ریز شیشه‌ها و استفاده بهینه از شیشه‌های شکسته شده
				ایمنی و بهداشت : - استفاده از دستکش و کاغذ سمباده به منظور جلوگیری از بریدگی دست - موجود بودن جعبه کمک‌های اولیه
				توجهات زیست محیطی : - عدم رهاسازی شیشه‌های غیر قابل استفاده در محیط زیست

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

زمان آموزش			عنوان :
جمع	عملی	نظری	اجرای چیدمان آکواریوم، تجهیزات و وسایل
۸/۵	۶	۲/۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی			دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط
مازیک، تخته وايت برد، ویدئو پرژکتور، کامپیوتر، پمپ هوا، فیلتر، بخاری، نور، سیفون، شلگ هوا، سنگ هوا، پیج تنظیم هوا، ترمیمال			دانش : - انواع پمپ هوا - انواع فیلتر - انواع بخاری و لامپ - انواع سیفون و انواع سنگ هوا
	۳		مهارت : - چیدن مناسب سه پایه ها و آکواریوم - سر هم بندی کردن تجهیزات و وسایل آکواریومی
	۳		- -
			نگرش : - آراستگی محیط و استفاده بهینه از فضا و محل کار
			- -
			ایمنی و بهداشت : - توجه به نکات ایمنی در استفاده از بخاریو حمل و جابجایی آکواریومها
			- -
			توجهات زیست محیطی : - عدم رهاسازی مواد معیوب و غیر قابل استفاده در طبیعت
			- -

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

عنوان :

آماده سازی آب

	زمان آموزش			دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰/۵	۷	۳/۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
ماژیک، تخته واپت برد، ویدئو پرژکتور، کامپیوتور، دماسنجه، pH متر کاغذی، سختی سنج، تیوسولفات سدیم				دانش : - دما و اکسیژن - pH- و سختی - چرخه ازت - مشکلات دما ، اکسیژن و کلر زدایی
				مهارت : - اندازه گیری کردن pH، دما و سختی - رفع نمودن مشکلات دما و اکسیژن - تمیز کردن فیلترها - کلر زدایی کردن
	۱			نگرش : - مدیریت خصوصیات آب و مقابله با شرایط نامساعد و بهبود وضعیت آب
	۲			-
	۲			-
	۲			-
	ایمنی و بهداشت : - توجه به نکات ایمنی در استفاده از وسایل			
	توجهات زیست محیطی : - به حداقل رساندن کیفیت نامساعد آب			
	-			

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۲۰	۱۸	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد محصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
ماژیک، تخته واپت برد، ویدئو پرژکتور، کامپیوتر، توری، گیاه مصنوعی، زایشگاه، شیشه، چوب یا سنگ با ارتفاع مناسب (به منظور قرار گیری زیر شیشه V شکل)				دانش : - زایشگاه - توری - استار گیاهی - شیشه V شکل
				مهارت : - استفاده نمودن از زایشگاه - استفاده نمودن از قفس توری - استفاده نمودن از استار گیاهی - استفاده نمودن از شیشه V شکل
	۴			نگرش : - مدیریت زمان مناسب برای انتقال ماهی به زایشگاه - مدیریت در انتخاب نوع روش با توجه به شرایط
	۵			ایمنی و بهداشت : - احتیاط در استفاده از شیشه V شکل و حمل آن
	۶			
	۳			توجهات زیست محیطی : - عدم دور ریز مواد غیر قابل استفاده در محیط زیست

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰	۸	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مازیک ، تخته واپت برد ، ویدئو پرژکتور ، کامپیوتر ، انواع ماهیان نر و ماده گوپی ، مولی ، دم شمشیری ، و پلاتی	<p>دانش :</p> <ul style="list-style-type: none">- خصوصیات کپورماهیان دنداندار زنده زا- محل بالههای سینه‌ای ، شکمی ، مخرجی و دمی- روش تشخیص نر و ماده گوپی ، مولی ، دم شمشیری و پلاتی- <p>مهارت :</p> <ul style="list-style-type: none">- گرفتن ماهی با تور- تفکیک کردن ماهیان نر و ماده-- <p>نگرش :</p> <ul style="list-style-type: none">- انتخاب مولدین سالم و زیبا با رشد مناسب به منظور تولید بچه ماهیان سالم و پر فروش- <p>ایمنی و بهداشت :</p> <ul style="list-style-type: none">-- <p>توجهات زیست محیطی :</p> <ul style="list-style-type: none">- عدم رهاسازی ماهی در محیط زیست طبیعی-			

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری
	۲۲	۱۸	۴
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی			دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط
مازیک، تخته وايت برد، ویدئو پرژکتور، کامپیوترا، انواع غذای خشک و متناسب با سایز بچه ماهی و ماهیان، جگر، آرد گندم، مولتی ویتامین، سبوس گندم، کنجاله سویا، اسفناج، سیست آرتیما، روغن ذرت، روغن ماهی، چرخ گوشت صنعتی			دانش : - نوع تغذیه ماهیان زنده زای آکواریومی - انواع غذای خشک، تر، مرطوب و زنده - اقلام غذایی حاوی پروتئین، چربی و کربوهیدرات - دفعات و مقدار غذادهی ماهیان و تفریخ آرتیما
۲			مهارت : - تعیین کردن مقدار غذای مناسب - تفریخ کردن آرتیما - غذادهی کردن و قطع نمودن غذا - مخلوط کردن اقلام غذایی و ساخت غذا
۲			نگرش :
۱۰			- مدیریت زمان و مدیریت اقتصادی و به حداقل رساندن دورریز غذایی
۴			ایمنی و بهداشت : - احتیاط در استفاده از چرخ گوشت صنعتی
			توجهات زیست محیطی :
			- جلوگیری از تغذیه بیش از حد و آلودگی آب - عدم دور ریز پلاستیک های غذا در طبیعت

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۶	۴	۲	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
ماژیک، تخته واپت برد، ویدئو پرژکتور، کامپیوتر، کپسول اکسیژن، مانومتر، جعبه های یونولیت، کیسه های حمل ماهی، کش مخصوص بستن کیسه های حمل				دانش : - شرایط ماهی پیش از حمل - نحوه بسته بندی ماهیان - عوامل مؤثر بر تعداد ماهی در هر بسته - شرایط حمل
	۱			مهارت : - قطع تغذیه نمودن ماهی - ضد عفونی کردن ماهی با نمک - بسته بندی کردن ماهی - حمل و نقل نمودن و تطابق سازی کردن ماهیان
	۱			نگرش : - مدیریت زمان
	۱			-
	۱			ایمنی و بهداشت : - توجه به نکات ایمنی جهت جلوگیری از بیماری و عارضه در انسان
	۱			-
	توجهات زیست محیطی :			
	- عدم رهاسازی کیسه های پلاستیکی حمل ماهی در طبیعت			-

استاندارد آموزش
- برگه‌ی تحلیل آموزش

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۷	۴	۳	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
مازیک، تخته وايت برد، ويدئو پرژکتور، کامپیوترا، پرمنگنات پتاسیم، نمک، تتراسایکلین، متیلن بلو، پرکلرین، آهک	۰/۵	۰/۵	۰/۵	دانش : - نحوه پیشگیری از بیماری و قرنطینه ماهی - نحوه ضد عفونی آکواریوم با پرمنگنات پتاسیم و نمک - انواع روش‌های ضد عفونی ماهی با افزودن دارو به آب - بیماری‌های ایک، ساپرولگنیا، استسقاء، سل، چاقی و راشیتیسم
	۱	۱	۱	مهارت : - ضد عفونی کردن آکواریوم با نمک و پرمنگنات پتاسیم - مقابله کردن با بیماری‌های ایک، ساپرولگنیا، استسقاء و چاقی - حمام دادن ماهی - ضد عفونی کردن ماهی به روش غوطه وری
	نگرش : - پیشگیری از بیماری به منظور به حداقل رساندن اتلاف وقت و سرمایه - کنترل بصری وضعیت ماهی به منظور جلوگیری از تلفات ماهی			
	ایمنی و بهداشت : - عدم وارد نمودن دست زخمی در آب			
	توجهات زیست محیطی : - عدم رهاسازی ماهی بیمار و یا مرده در محیط طبیعی			

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	رایانه	پنتیوم ۴ با متعلقات	۱ عدد	
۲	تخته وايت برد	معمولی	۱ عدد	
۳	پمپ هوا مرکزي (اير بلوئر)		۲ عدد	
۴	ویدئو پروژکتور		۱ عدد	
۵	چرخ گوشت صنعتی		۱ عدد	
۶	کپسول اکسیژن		۱ عدد	

: توجه

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.

- برگه استاندارد مواد -

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	آکواریوم	ضخامت ۶ mm	۶ عدد	
۲	لوله پولیکا	موجود در بازار	۶ شاخه	
۳	پیچ تنظیم هوای	موجود در بازار	۶ عدد	
۴	شلنگ هوای	موجود در بازار	۶۰ m	
۵	فیلتر	اسفنجی	۶ عدد	
۶	رابط شلنگ هوای	موجود در بازار	۶۰ عدد	
۷	شلنگ آب	موجود در بازار	۳۰ m	
۸	غذا	موجود در بازار	۳۵ Kg	
۹	ماهی مولد	موجود در بازار	۴۰۰ عدد	
۱۰	متیلن بلو	موجود در بازار	۳۰ g	
۱۱	تتراسایکلین	موجود در بازار	۴ بسته	
۱۲	سیست آرتمیا	موجود در بازار	۱ Kg	
۱۳	مولتی ویتامین	موجود در بازار	۴ بسته	
۱۴	پرمنگنات پتانسیم	موجود در بازار	۱ Kg	
۱۵	پرکلرین	موجود در بازار	۱ Kg	
۱۶	آهک	موجود در بازار	۱ بسته	
۱۷	کیسه پلاستیکی حمل ماهی	موجود در بازار	۲۰ عدد	
۱۸	جبهه یونولیت حمل ماهی	موجود در بازار	۱۰ عدد	

توجه:

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود.

- برگه استاندارد ابزار -

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	دماسنجد	برچسبی، جیوه ای، دیجیتالی	۱۰ عدد	
۲	سختی سنج	کیت	۲ عدد	
۳	pH متر	کاغذی	۲ بسته	

توجه:

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود.

- منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	مترجم	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
۱	راهنمای کامل آکواریوم ماهیهای آب شیرین	مهدی ارجینی		۱۳۸۷	تهران	موج سیز
۲	تکثیر و پرورش ماهیان زینتی	محمد امینی		۱۳۸۵	تهران	نقش مهر
۳	زندگی ماهیان آکواریوم	محمد رضا شیخیان		۱۳۸۵	مشهد	مؤلف
۴	راهنمای مصور تشخیص نر و ماده در ماهیهای آکواریومی	حسین عمامی		۱۳۸۶	تهران	علمی آبزیان
۵	آکواریوم و تکثیر و پرورش ماهیهای آکواریومی آب شیرین	حسین عمامی		۱۳۸۹	تهران	علمی آبزیان
۶	بیماری های ماهیهای آکواریومی و نحوه درمان آنها	رالف گیسلر	حسین عمامی	۱۳۸۶	تهران	علمی آبزیان
۷	تکثیر، پرورش و نگهداری ماهیان آکواریومی زنده زا	محمد استواری		۱۳۸۵	تهران	نقش مهر

فهرست سایت های قابل استفاده در آموزش استاندارد

ردیف	عنوان
۱	www.fishbase.org
۲	http://saeidmilani-aqua.persianblog.ir